

Џули Кејн

ЧАРЛС СИМИЋ КАО АНТИМАТЕРИЈА

Већ сам била поштоватељка оскудних, елементарних песама Чарлса Симића када сам открила да ће он предавати на дипломској радионици поезије на мом факултету у пролеће 1975. Мора да сам то споменула у некој белешци А. Р. Амонсу, једном од мојих додипломских професора креативног писања, јер је он на полеђини разгледнице коју сам сачувала написао: „Добра је вест да стиже Симић. Требало би да буде добар (предавач), а и свиђа ти се, мислим да се сећам (да си рекла). И мени, такође.”¹ Међутим, околности нису могле бити горе за Симићев долазак. Ми, студенти постдипломских студија поезије, изабрали смо Универзитет у Бостону јер је наш идол Ен Секстон предала тамо, али је она извршила самоубиство само четири недеље након почетка јесењег семестра 1974. године. Директор програма је покушао да пошаље неку замену за остатак тог ужасног семестра – Џејмса Тејта, Тома Лукса – али ми смо само зурили у њих. Туговали смо и желели да се Ен врати, јер нико није могао да је замени.

Пре него што је тај посао понуђен Симићу, Елизабет Бишоп је имала довољно разборитости да га одбије. Ево шта је написала те јесени у писму Роберту Лоуелу:

[...] након дугој размишљања, одбила сам да преузем посао којег Ен Секстон на Бостонском универзитету – предавања једном седмично, са четири или шест студената; схватила сам колико мало бих заправо зарадила због плаћања веће стопе пореза, а и сећила сам се колико сам се уморила од она два часа која имам; онда сам почела да се мишам како бих се слајала с Ениним студентима, и схватила сам да се уошћиме не бих слајала с њима [...] Зајим сам ирисусивовала служењу параситосу за њу у кавели Универзитету – био је то добронамеран, али прилично ужасан чин – и након што сам чула сећања неколицине њених студената, знала сам да сам била пошћуно у праву – посебно у вези с овим последњим.²

Међутим, након што је преживео нацистичку инвазију Југославије, Симић сигурно није могао да стрепи од групе ожалошћених студената. Вероватно му је био потребан новац, с обзиром на то да је тек годину раније почео да предаје на Универзитету Њу Хемпшира. У јануару је кренуо да путује од Њу Хемпшира до Бостона како би предавао на нашој радионици једном недељно.

Ен Секстон је била топла, лична, емотивна професорка која је уживала у свему што смо писали. Симић је, како се испоставило, за Ен био оно што је антиматерија материји – био је строг. Моје реакције на наш први час су дате у писму које сам написала свом тадашњем, сад већ бившем мужу:

¹ Разгледница А. Р. Амонса Џули Кејн, 5. децембар 1974.

² Писмо Елизабет Бишоп Роберту Лоуелу, 1. новембар 1974.

Travisano, T., Hamilton, S., (ur.) (2008). *Words in Air: The Complete Correspondence between Elizabeth Bishop and Robert Lowell*. New York: Farrar, Straus, and Giroux, 773.

Симићев њрви час био је њошњуна сујрошност Енином. Тако је кришчичан. НИШТА му се не дојага! [...] Ен је била као њоследња војвошкѡна у ѡесми енѡлеској ѡесника Браунинѡа: „свићало јој се све шѡа је / уѡледала, а њен ѡолег био је ѡосвуг“ [...] У сваком случају, ѡоцеѡао је моју ѡесму јер није волео ѡесме о умеѡностѡи, а ѡособно о Реноару, који је изѡлега био један од њеѡвих омиљених сликара.³

Моји другови из разреда били су подједнако запрепашћени Симићевом стро-гошћу. „Каква разлика у односу на Енино женствено и феминистичко присуство”, присећала се моја бивша другарица из разреда Кејт Грин четири деценије касније: „Одлучили смо да покушамо да га напијемо да би се отворио према нама, како би-смо могли да разговарамо с њим о радионици. Сећам се изузетно великих зелених боца јефтиног вина у учионици.”⁴

Можда пијење алкохола на часу сад звучи необично, али тад су обичаји били другачији. Сви су превише пили. Прегледајући стара писма, док сам се припремала да ово напишем, наишла сам на једно од Била Метјуза написано у јесен 1973. Те го-дине је Бил предавао на Емерсону у Бостону, а Симић је управо примљен на Уни-верзитету Њу Хемпшира:

Уживам да живим у близини ѡријашеља. Рас Бенкс је близу, као и Чарли Симић. Удружени смо у донкихотској ѡошрази за вином довољно добрим и јефѡиним да ѡа можемо свако-дневно ѡићи у оѡромним количинама, као и у друѡим аваншурарама које нису блиске ѡи-шањима рејушације, анѡолоѡија, ѡослова, ѡраншова и сличноѡ.⁵

У сваком случају, наш разред је успео да мало напије Симића једном када је заказао час надокнаде у бару ван кампуса. Читао нам је наглас из средњовековног бестијарија и причао смешне досетке о опијању и певању с Мајклом Денисом Бра-уном и Џејмсом Тејтом. После тога нам је деловао приступачније.

Једног дана је на часу изговорио најкориснију ствар коју сам дотад чула о свом раду. Наиме, написала сам песму користећи метафоре циркуса. „Зашто користите *мешафоре* о циркусу?”, питао је оптуживачки. „Зашто не пишете о самом циркусу?” Одједном је све легло на своје место: био је у праву. Одвећ сам се трудила да будем „поетична”, а стихови су ми постали извештачени. Недуго затим сам написала пе-сму која се Симићу заиста допала. То је било толико запањујуће да сам и тај догађај забележила у писму свом будућем бившем мужу:

Да ли је у реду ако ликујем? Симићу се свидела ѡесма „Флиѡер” – никада нисам видела да је био ѡолико одушевљен једном ѡесмом. Рекао је да је „95% ѡоодак” (ово каже један ри-ѡорозан ѡрофесор, имај ѡо на уму) и: „Иѡак немојѡе нишѡа да мењаше, не бриниѡе, када имаѡе ѡако добро искуствѡ/идеју, можеѡе рећи шѡа ѡод ѡожелиѡе.”⁶

Симић је био други који је прочитао моју магистарску тезу о поезији, али ми се није јављао све до неколико недеља након дипломирања. Онда сам, на сопствено

³ Писмо Џули Кејн Џерарду Вимберлију, 23. јануар 1975.

⁴ Имејл Кејт Грин Џули Кејн, 16. август 2015.

⁵ Писмо Вилијама Метјуза Џули Кејн, 7. новембар 1973.

⁶ Писмо Џули Кејн Џералду Вимберлију, 21. фебруар 1975.

изненађење, добила од њега разгледницу у којој ми је рекао да пошаљем рукопис његовом издавачу, Веслијану. „Један сам од уредника и могу вам обећати препоруку. Вреди покушати.”⁷ Послушала сам га, али издавач није прихватио рукопис. Међутим, схватила сам колико је Симић великодушан са својим временом и енергијом према бившим студентима и млађим песницима.

Следеће академске године сам добила посао писца-предавача на Филипс Ексетер академији у Ексетеру, у Њу Хемпширу, недалеко од места где је Симић радио. Мој тадашњи муж и ја смо се возили до Дарама на песничке вечери, а Симић нас је дочекивао, упознавао с гостујућим песницима и позивао на кафанска окупљања или забаве након песничких вечери.

У нашој последњој преписци, две године након дипломирања, изнео је великодушну понуду: „Наравно, употребите моје име, а надам се да ће се Хауард заљубити у песме”, мада је било и критичке опаске: „Могли бисте да продужите ону песму с метафором усне хармонике. Реч 'харфа' буди помисао на свакакве врсте посласлица. У сваком случају, свиђа ми се.” Тада сам живела у Батон Ружу у Луизијани, а Симић је још увек зимовао у Њу Хемпширу: „Претпостављам да вам је барем топло. Ми не престајемо да дрхтимо од хладноће од октобра. Тренутно би ми двадесет степени било као неко религиозно искуство [...]. Јавите ми шта се дешава, итд. – Све најбоље, Чарли.”⁸

Кејт Грин ми је написала да је неколико година после нашег часа пришла Симићу и представила се као једна од студенткиња с Универзитета у Бостону: „Аха”, рекао је без ентузијазма. „Из *ше* групе.”⁹ Што се мене тиче, отишла сам до њега на Конференцију писаца и песника пре неколико година и представила се на исти начин. Било ми је јасно да ме се више не сећа, била сам једна међу хиљадама студената којима је предавао током своје каријере, али био је љубазан. Нисам хтела да будем сентиментална и да му кажем да је остварио трајан утицај на мој рад за кратко време док сам га познавала, али то је истина. Сад стојим с обе ноге чврсто на земљи. Нема више метафора о циркусу.

(С енглеској превела Елизабета Ивовић Холц)

⁷ Разгледница Чарлса Симића Џули Кејн, 5. јун 1975.

⁸ Разгледница Чарлса Симића Џули Кејн, 20. јануар 1977.

⁹ Имејл Кејт Грин Џули Кејн, 16. август 2015.